

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 19 november 2021
(OR. en)

14108/21

DEVGEN 206
ACP 116
RELEX 992
SUSTDEV 159
COHAFA 84
ONU 135
CLIMA 395

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	19 november 2021
aan:	de delegaties

nr. vorig doc.:	13440/21
-----------------	----------

Betreft:	Water in het externe optreden van de EU – Conclusies van de Raad (19 november 2021)
----------	--

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over water in het externe optreden van de EU, die door de Raad zijn aangenomen tijdens zijn 3828e zitting, van 19 november 2021.

**Conclusies van de Raad over
water in het externe optreden van de EU**

1. De Raad wijst op het strategische belang van water, met name voor duurzame ontwikkeling, armoedebestrijding, voedsel- en voedingszekerheid, menselijke ontwikkeling, klimaatactie, milieubescherming, behoud van biodiversiteit en ecosystemen, humanitair optreden en vrede en stabiliteit. De Raad benadrukt dat water van essentieel belang is voor ecologische, sociale, culturele en economische systemen op mondiaal, regionaal en lokaal niveau, maar erkent dat de kwaliteit en kwantiteit van de watervoorraden wereldwijd steeds meer onder antropogene druk komen te staan en dat water de voornaamste factor is die de gevolgen van klimaatverandering zichtbaar maakt.
2. De Raad herinnert aan zijn conclusies van 17 juni 2019, waarin hij de EU-mensenrechten-richtsnoeren inzake veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen goedkeurt. De Raad onderstreept hoe belangrijk het is deze rechten te beschermen en te bevorderen conform de toezegging van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling om "niemand achter te laten", en bijzondere aandacht te besteden aan kinderen, personen met een handicap en gendergelijkheid, en tegelijkertijd te zorgen voor de verwezenlijking van het recht op veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen voor alle vrouwen en meisjes en hun gelijkwaardige, inclusieve, effectieve en zinvolle participatie in dit verband. Zoals opnieuw bleek bij COVID-19, is sectoroverschrijdende samenwerking op het gebied van water, sanitaire voorzieningen en hygiëne (WASH) en gezondheid van cruciaal belang voor een succesvolle voorbereiding en respons op epidemieën. De Raad herinnert tevens aan zijn conclusies van 14 juni 2021 over een sterker engagement van Team Europa voor menselijke ontwikkeling, en benadrukt het belang van de holistische "één gezondheid"-benadering.

3. De Raad herhaalt dat betaalbare toegang tot WASH een essentiële voorwaarde voor volksgezondheid en menselijke ontwikkeling is en herinnert eraan dat de EU zich blijft inzetten voor de bevordering, bescherming en naleving van alle mensenrechten en voor de volledige en effectieve uitvoering van het actieprogramma van Peking en het actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling (ICPD) en van de resultaten van de toetsingsconferenties ervan, en zich blijft inzetten voor de bescherming van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dit verband. Derhalve bevestigt de EU haar toewijding aan het bevorderen, beschermen en garanderen van de uitoefening van het recht van alle mensen om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen over zaken die hun seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid aangaan, zonder discriminatie, dwang of geweld. Voorts benadrukt de EU de noodzaak van universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie – met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting – en gezondheidszorg.
4. De Raad herinnert aan zijn conclusies van 19 november 2018 over waterdiplomatie en bevestigt opnieuw de diplomatieke inzet van de EU op het gebied van water, met name grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van water, als instrument voor vrede, veiligheid en stabiliteit, waarbij gevraagd wordt om verdere implementatie ervan en om meer synergie tussen water-, klimaat- en energiediplomatie, en met biodiversiteit en voedsel- en voedingszekerheid. De Raad verwelkomt de activiteiten van de lidstaten ter ondersteuning van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van water in verschillende regionale contexten, meer bepaald hun activiteiten op het gebied van waterbeheer en waterdiplomatie.
5. De Raad benadrukt dat waterkwesties moeten worden aangepakt als integraal onderdeel van conflictpreventie, -oplossing en -stabilisatie, onder meer door capaciteitsopbouw, met name wat bemiddeling betreft. Daartoe benadrukt de Raad dat alle nodige instrumenten voor het in kaart brengen van waterrisico's, systemen voor vroegtijdige waarschuwing, vereiste deskundigheid en rampenrisicovermindering en -beheersing moeten worden ontwikkeld en gebruikt op basis van conflictsensitieve, genderresponsieve en op de mensenrechten gebaseerde benaderingen. Aangezien samenwerking op het gebied van water, met name grensoverschrijdend, een kans biedt voor vredesbevorderende maatregelen, is het van belang rekening te houden met watergerelateerde risico's en indicatoren bij conflictanalyse en programmering in fragiele staten en conflictgebieden, alsook bij de opzet van naar conflictgebieden te sturen GVDB-missies.

6. Reden tot zorg voor de Raad is dat volgens het meest recente voortgangsverslag van UN-Water het duurzame-ontwikkelingsdoel (SDG) 6 "verzekeren toegang tot duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen" ver achterblijft bij de streefcijfers en dat er te weinig middelen voor worden uitgetrokken. Daarom roept de Raad op tot verdere versterking van de waterdimensie in het externe optreden van de EU en de agenda's van de Verenigde Naties (VN), in overeenstemming met het Global Acceleration Framework voor SDG 6. Vanwege het belang ervan voor alle SDG's is water cruciaal voor de succesvolle uitvoering van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, en voor andere internationale overeenkomsten en verbintenissen, zoals de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering, de Nieuwe Stedenagenda, het Verdrag inzake biologische diversiteit, het VN-Verdrag ter bestrijding van woestijnvorming en het kader van Sendai voor rampenrisicovermindering. De Raad erkent de grote waarde van de instrumenten die zijn ontwikkeld in het kader van het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren (Waternverdrag), waaronder het VN-ECE/WHO-Protocol betreffende water en gezondheid, voor het vaststellen van nationale streefcijfers voor de uitvoering van watergerelateerde SDG's en zijn praktische sturing voor de beoordeling van de situatie met betrekking tot gelijke toegang tot water en sanitatie voorzieningen.
7. De Raad onderstreept dat het multilateralisme en de dialoog over water moeten worden versterkt, met de VN als kern, onder meer door de uitvoering van het Global Acceleration Framework voor SGD 6 en de instelling van een nieuwe speciale VN-gezant voor water te ondersteunen; voorts wordt gewezen op het belang van effectieve coördinatie en samenhang van de werkzaamheden van de VN op het gebied van water, met name door versterking van UN-Water.

8. De Raad verwelkomt de VN-waterconferentie van 2023 als een gelegenheid om alle belanghebbenden en sectoren te mobiliseren en te zorgen voor nog meer politieke dynamiek op het gebied van water, door de EU met één stem te laten spreken en een proactieve houding aan te nemen. De Raad wenst dat de conferentie concrete resultaten oplevert met het oog op de versnelde verwezenlijking van watergerelateerde doelen en streefdoelen en om SDG 6 weer in het vizier te krijgen. De Raad is ingenomen met de resultaten van de bijeenkomst op hoog niveau van de PGA in 2021 in New York en steunt de kernboodschappen en aanbevelingen van de Water Dialogues for Results van Bonn van 2021, en ziet uit naar de komende conferenties over water ter voorbereiding van de waterconferentie van 2023, en herinnert aan de bijdrage hieraan van de lidstaten, die een aantal van deze conferenties georganiseerd hebben. Wereldwijd is er dringend behoefte aan meer inclusiviteit, concrete acties en toezeggingen bij de sectoroverschrijdende benaderingen om watergerelateerde doelstellingen te bereiken. De Raad is van oordeel dat de EU en haar lidstaten gemeenschappelijke doelstellingen en standpunten moeten ontwikkelen met het oog op de waterconferentie van 2023.
9. De Raad benadrukt dat het van belang is dat de EU en haar lidstaten meer aandacht besteden aan water in politieke dialogen op lokaal, regionaal en multilateraal niveau, in intergouvernementele processen en internationale fora, onder meer op het gebied van klimaatverandering, biodiversiteit, milieu, voedselsystemen, energie, gezondheid, menselijke ontwikkeling en oceanen. Daartoe wijst de Raad op het belang van regelmatige dialogen met alle betrokken belanghebbenden, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld, met bijzondere aandacht voor de inclusie van gemarginaliseerde en kwetsbare groepen en voor lokale benaderingen, alsmede voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers, inclusief verdedigers van ecologische mensenrechten.
10. De Raad roept alle leden van Team Europa op leemten in de watersector aan te vullen, onder meer wat betreft financiering, bestuur en capaciteit, en om gezamenlijk EU-normen, knowhow, ervaringen en middelen te delen. In dit verband herhaalt de Raad dat onderzoek en innovatie en het delen van gegevens en kennis sneller moeten en dat tegelijkertijd de overgang naar digitale wateroplossingen moet worden ondersteund, onder meer door middel van capaciteitsopbouw.

11. De Raad memoreert dat het financieringstekort voor water moet worden weggewerkt, en verwelkomt pogingen om innovatieve en inclusieve financiering uit publieke en particuliere, en uit internationale en binnenlandse bronnen aan te trekken. De Raad benadrukt hoe belangrijk het is dat water en sanitaire voorzieningen worden geïntegreerd in de besprekingen over ontwikkelingsfinanciering en de uitvoering van de actieagenda van Addis Abeba (AAAA). De Raad steunt de ontwikkeling van duurzame EU-financiering en benadrukt de noodzaak van evenwichtige investeringen in waterbeheer, toegang tot water en sanitaire voorzieningen en hygiëne, zowel op het platteland als in stedelijke gebieden, onder meer als onderdeel van gezondheids- en onderwijsstelsels, alsook in humanitaire context. Daarbij moet de waterkwaliteit worden verbeterd en de klimaatbestendigheid worden vergroot, grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van water worden geïntensiveerd en gendergelijkheid, de mensenrechten en duurzaamheidsnormen worden geëerbiedigd. De Raad onderkent de gevolgen van ontoereikende sanitaire voorzieningen en afvalwaterzuivering voor de waterkwaliteit, de biodiversiteit, de menselijke gezondheid en de menselijke waardigheid. De Raad roept op tot het bevorderen, als prioriteit en waar mogelijk, van efficiënt en duurzaam gebruik van water in alle sectoren.
12. De Raad benadrukt het belang van waterbeheer en de rol van geïntegreerd waterbeheer (IWRM) als kernproces dat de gecoördineerde ontwikkeling en het duurzame beheer van water, land en aanverwante hulpbronnen bevordert, teneinde op rechtvaardige wijze zoveel mogelijk economische en sociale welvaart te creëren zonder de duurzaamheid van vitale ecosystemen in het gedrang te brengen. De Raad wijst nogmaals op het belang van het ecosysteem van de water-voedsel-energie-nexus bij het aanpakken van synergie en uitruil op het gebied van water in het externe optreden van de EU.
13. De Raad wijst op het belang van het IWRM voor het veerkrachtiger maken van samenlevingen ongeacht de sociaal-economische achtergronden en ecosystemen, voor het aanpakken van natuurrampen en het verminderen van alle risico's die het gevolg zijn van watergerelateerde rampen en extreme gebeurtenissen en van langzame processen zoals de stijging van de zeespiegel. Bovendien moeten de systemen en infrastructuren van het IWRM, met inbegrip van die welke verband houden met WASH, bestendiger en klimaatneutraler zijn. De Raad benadrukt dat wateracties beter moeten worden geïntegreerd in het externe optreden en de financiering van de EU inzake klimaatmitigatie en -adaptatie, alsook via het kader van Sendai voor rampenrisicovermindering en via voorbereiding. De Raad vraagt om een betere integratie en afstemming van wateracties, met inbegrip van WASH, met nationale klimaatstrategieën en -plannen in het kader van het UNFCCC, en om een grotere nadruk op grensoverschrijdende en regionale samenwerking op het gebied van water- en klimaatvraagstukken.

14. De Raad benadrukt de essentiële rol van het in stand houden en herstellen van aquatische ecosystemen, met name wetlands, het bevorderen van menselijke ontwikkeling, het beschermen van de biologische diversiteit, het verminderen van waterverontreiniging en het intensiveren van klimaatactie in overeenstemming met de Europese Green Deal en de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. De Raad onderstreept het belang van op de natuur gebaseerde oplossingen, het IWRM, van-bron-tot-zee- en sectoroverschrijdende benaderingen, geïntegreerd beheer van kustgebieden, beginselen van de circulaire economie, en "building back greener"-strategieën. De Raad erkent tevens dat de VN-Mensenrechtenraad op 23 maart 2021 bij de aanneming van de resolutie over mensenrechten en milieu nota neemt van de aanbevelingen dat alle staten een op de mensenrechten gebaseerde aanpak van waterbeheer moeten toepassen en dat het in balans brengen van de menselijke behoeften aan water, onder eerbiediging van de mensenrechten, met de gezondheid van de aquatische ecosystemen een van de belangrijkste uitdagingen van de eenentwintigste eeuw is.
15. De Raad benadrukt dat op inclusie van mensen met een handicap gerichte, transformatieve benaderingen die de onderliggende oorzaken van genderongelijkheid aanpakken, van essentieel belang zijn opdat iedereen profiteert van, en meer regie over het eigen leven krijgt door, toegang tot betaalbare WASH-diensten. De Raad roept ook op tot verbetering van de analyse van en het inzicht in de genderspecifieke effecten van waterinterventies, ter onderbouwing van genderresponsieve beleidsmaatregelen en acties.
16. Wat de nexus humanitaire hulp-ontwikkeling-vrede (HDP) betreft, herhaalt de Raad dat meer complementariteit nodig is tussen humanitaire, ontwikkelings- en vredesacties ter ondersteuning van de veiligheid en beveiliging van watervoorraden, waterpersoneel – met name sanitaire werknemers – en waterinfrastructuur, en pleit daartoe voor naleving van het internationaal humanitair recht, het internationaal recht inzake de mensenrechten en de internationale arbeidsrechten. De Raad vraagt om een betere bescherming van humanitaire hulpverleners die levensreddende hulp verlenen, en van vitale infrastructuur, tegen alle soorten ongunstige gebeurtenissen, ongeacht of het om natuurlijke, accidentele of opzettelijke gebeurtenissen gaat. De Raad roept op tot het versterken van gerelateerde processen en analyses met meerdere belanghebbenden om de gegevens, het beleid en de uitvoering van interventies te verbeteren, zodat humanitaire, ontwikkelings- en vredesactoren in genoemde nexus beter kunnen samenwerken om in dringende behoeften te voorzien en eerder onderliggende oorzaken aan te pakken en humanitaire crises op het gebied van water en sanitaire voorzieningen te voorkomen.

17. De Raad wijst nogmaals op het belang van regionale integratiemaatregelen, roept op tot het bevorderen van grensoverschrijdende en regionale samenwerking op het gebied van water, onder meer met betrekking tot waterhoudende lagen, als belangrijke motor voor duurzame ontwikkeling, groene transitie en vrede, en vraagt om een hernieuwde gecoördineerde impuls voor – de zo belangrijke – toetreding tot en naleving van VN-waterverdragen, grensoverschrijdende overeenkomsten en institutionele raamwerken.
-